

Anonimizirana različica

Prevod

C-758/19 - 1

Zadeva C-758/19

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

16. oktober 2019

Predložitveno sodišče:

Polymeles Protodikeio Athinon (Grčija)

Datum predložitvene odločbe:

18. junij 2019

Tožeča stranka:

OH

Tožena stranka:

ID

[...] (ni prevedeno)

POLYMELES PROTODIKEIO ATHINON [prvostopenjsko sodišče v Atenah, Grčija]

[...] (ni prevedeno)

na javni obravnavi dne 10. januarja 2019 za odločanje v zadevi, ki poteka med:

TOŽEČO STRANKO: OH, [...] (ni prevedeno), stanujočo v Atenah [...] (ni prevedeno)

in

TOŽENO STRANKO: ID [...] (ni prevedeno), stanujočo v Kifisiji – Atika [...] (ni prevedeno).

Tožeča stranka predlaga, naj se ugotovi njenemu predlogu z dne 13. septembra 2017, [...] (ni prevedeno). *[Postopkovna vprašanja]*

[...] (ni prevedeno)

PO PREGLEDU SPISA, JE TO SODIŠČE

PO ZAKONU ODLOČILO NASLEDNJE

Člen 343 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) določa, da Unija na ozemljih držav članic v skladu s pogoji iz Protokola o privilegijih in imunitetah z dne 8. aprila 1965 uživa privilegije in imunitete, ki jih potrebuje za opravljanje svojih nalog. Enako velja za Evropsko centralno banko in Evropsko investicijsko banko. Člen 11 Protokola o privilegijih in imunitetah Evropske unije z dne 8. aprila 1965, ki je zdaj priložen Pogodbi v Protokolu št. 7, določa: „Na ozemlju vsake države članice in ne glede na njihovo državljanstvo, uradniki in drugi uslužbenci Unije: (a) uživajo, ob upoštevanju določb pogodb, ki se nanašajo na odgovornost uradnikov in drugih uslužbencev do Unije, in ob upoštevanju pristojnosti Sodišča Evropske unije v sporih med Unijo in njenimi uradniki in drugimi uslužbenci, imuniteto pred sodnimi postopki za dejanja, storjena pri opravljanju uradnih dolžnosti, vključno z izgovorjenimi ali zapisanimi besedami. To imuniteto uživajo tudi po prenehanju funkcije [...]“.

Člen 17 istega protokola pojasnjuje, da se uradnikom in drugim uslužbencem Unije priznajo privilegiji, imunitete in olajšave izključno v interesu Unije, in da mora vsaka institucija Unije uradniku ali drugemu uslužbencu odvzeti priznana imuniteta, kadar meni, da odvzem imunitete ni v nasprotju z interesi Unije. Člen 19 Protokola določa, da se členi od 11 do 14 in člen 17 uporabljajo za člane Komisije. Z zgoraj navedenimi določbami člena 343 PDEU so torej Uniji podeljeni privilegiji in imunitete, ki jih potrebuje za opravljanje svojih nalog, in sicer privilegiji in imunitete, povezani z izvajanjem pooblastil, ki so ji dodeljena. Njihov obseg in vsebina sta določena v zgoraj navedenem Protokolu z dne 8. aprila 1965. Sodišče Evropske unije (v nadaljevanju: Sodišče) je menilo, da so privilegiji in imunitete, priznani z navedenim protokolom, funkcionalni in torej omejeni na to, kar je potrebno, da se prepreči oviranje delovanja in neodvisnosti Unije. Posledično imuniteta oziroma imuniteta pred sodnimi postopki, priznana s Protokolom št. 7 PDEU, ne izključuje a priori pristojnosti nacionalnih sodišč držav članic, ampak je treba za vsak primer posebej preučiti, ali posamezen spor spada v pristojnost sodišča Evropske unije. Štelo se je na primer, da čeprav lahko zaplemba terjatev pri Skupnostih v nekaterih okoliščinah ovira njihovo delovanje in omejuje njihovo neodvisnost, se lahko dovoli zaseg terjatev pri Komisiji kot tretji osebi za zneske, ki jih ta dolguje toženi stranki iz naslova najema (Sklep Sodišča z dne 11. aprila 1989, S.A. Générale de Banque/Komisija, C-1/88, Recueil, str. 857, točki 9 in 15, in sodba Splošnega sodišča z dne 19. marca 2010, Gollnisch/Parlament, zadeva T-42/06, ZOdl., str. II-1135, točka 94). V enakih okoliščinah je bilo tudi odločeno, da se institucionalni organi ne morejo sklicevati na zadevne imunitete in privilegije, da bi zavrnili nacionalnim pravosodnim organom dokaze in informacije, ki so jih zbrali v zvezi s kršitvami prava Unije, ker bi taka zavrnitev

kršila obveznost sodelovanja, ki velja za institucionalne organe v skladu s členom 4(3) Pogodbe o Evropski unij in s členom 19 Protokola (glej sklep Sodišča z dne 13. julija 1990, Zwartveld in drugi, C-2/88, Recueil, str. 1-3365, točki 20 in 21 [...] (ni prevedeno)). Sodišče za uslužbence Evropske unije je v združenih zadevah F-124/05 in F-96/06 (sodba z dne 13. januarja 2010, (točka 231)) izjavilo, da imuniteta pred sodnimi postopki iz člena 11 (prejšnji člen 12) Protokola o privilegijih in imunitetah uradnike in uslužbence varuje pred tem, da bi jih organi držav članic kazensko preganjali zaradi dejanj, storjenih pri opravljanju uradnih dolžnosti. Sodišče je z razlago določbe člena 8 Protokola o imuniteti članov Evropskega parlamenta izjavilo, da zanje velja imuniteta, če mnenje izrečejo pri opravljanju svojih dolžnosti, kar [nujno] ne velja v primeru izjave evropskega poslanca [zunaj prostorov] Evropskega parlamenta, ki je vodila do začetka kazenskega pregona v državi članici izvora zaradi kaznivega dejanja krive ovadbe. Glede izjav evropskega poslanca, ki so predmet kazenskega pregona v njegovi državi članici izvora, je treba ugotoviti, da „se lahko zaradi imunitete iz člena 8 Protokola, [...] pravosodnim organom in nacionalnim sodiščem dokončno prepreči izvajanje njihovih pristojnosti v zvezi s pregonom in sankcioniranjem kaznivih ravnanj s ciljem, da se zagotovi spoštovanje javnega reda na njihovem ozemlju, hkrati pa se osebam, ki [so] bile zaradi teh izjav oškodovane, popolnoma onemogoči dostop do sodnega varstva, kar glede na primer vključuje tudi dostop do civilnih sodišč za uveljavljanje odškodnine za nastalo škodo“ (sodba Sodišča z dne 6. septembra 2011, C-163/10, Patriciello, ZOdl., 2011, str. I-7565, točki 18 in 34, in zgoraj navedena sodba Gollnisch, točka 58). Ugotovljeno je bilo tudi, da Sodišče ni pristojno za odločanje o odškodnini zaradi kaznivega dejanja (nepogodbena odgovornost) samo zato, ker je škodni dogodek nastal v prostorih Evropskega parlamenta (sodba Sodišča z dne 22. marca 1990, Le Pen in Front National, C-201/89). V skladu z določbami člena 3(2) Kodikas Politikis Dikonomias (grški zakonik o civilnem postopku) so iz pristojnosti grških sodišč izključeni tujci z imuniteto pred sodnimi postopki, razen sporov v zvezi s stvarnimi pravicami na nepremičnini, ob predpostavki, da predpis velja samo za tujce in ne tudi za Grke [...] (ni prevedeno) [nacionalna sodna praksa]. Poleg tega je v skladu s členom 24 grškega zakonika o civilnem postopku za Grke z imuniteto pred sodnimi postopki in uradnike, zaposlene v tujini, pristojno sodišče, na katerega območju pristojnosti so imeli prebivališče pred zaposlitvijo, oziroma sodišča v glavnem mestu države, če pred zaposlitvijo niso imeli prebivališča [v Grčiji]. Vendar pa je videti, da je zadnjenavedena določba v nasprotju z zgoraj navedenimi nadrejenimi predpisi prava Unije iz člena 343 PDEU in členov 11, 17 in 19 Protokola št. 7 (sodba Sodišča [z dne 15. julija 1964,] Costa/ENEL, C-6/64), ki izrecno določajo imuniteto pred sodnimi postopki za uradnike, druge zaposlene in člane Evropske Komisije ne glede na državljanstvo. V skladu z določbami členov 13 in 17 Pogodbe o Evropski uniji je Evropska komisija poseben kolegialni institucionalni organ Unije, zato ni mogoče šteti, da so njeni člani, in sicer komisarji, diplomati ali ambasadorji države članice, katere državljani so, tako da spadajo v področje uporabe Dunajske konvencije z dne [18.] aprila 1961 (ratificirane z uredbo-zakonom št. 503/1970); posledično iz istega razloga zanje ne velja imuniteta pred sodnimi postopki pred sodišči države članice, ki jih je

imenovala, in sicer države članice, katere državljani so. V skladu s členom 267 PDEU je Sodišče Evropske unije pristojno za predhodno odločanje o vprašanjih glede: (a) razlage Pogodb; (b) veljavnosti in razlage aktov institucij, organov, uradov ali agencij Unije; zato, kadar se takšno vprašanje postavi sodišču države članice in če to sodišče meni, da je treba glede vprašanja sprejeti odločitev, ki mu bo omogočila izreči sodbo, lahko to vprašanje predloži v odločanje Sodišču [...] (ni prevedeno) [*nacionalna sodna praksa*].

Tožeča stranka v tem predlogu trdi, da je leta 2004 zaradi svojih akademskih izkušenj, poklicne poti in delovnih izkušenj v Grčiji in v tujini sprejela ponudbo za opravljanje dejavnosti posebnega pravnega svetovalca pri ministrstvu za zdravje, v katerega politični upravi je bila tožena stranka. Da je pozneje do leta 2014 opravljala dejavnosti za toženo stranko v najboljšem interesu tožene stranke, in sicer za vse naloge, ki so bile toženi stranki zaupane (kandidatura za predsednika republike, ministrstvo za obrambo, ministrstvo za zunanje zadeve), in da je zanjo prevzela upravljanje ne samo poklicnih ampak tudi osebnih zadev. Da je zaradi njunega dobrega sodelovanja in učinkovitega izvajanja svojih dejavnosti toženo stranko spremljala v Bruselj, kamor se je ta preselila kot komisar Evropske unije, in postala poddirektor njenega urada. Da je v tej vlogi skrbela za portfelj migracij, notranjih zadev in državljanstva, ki je bil zaupan uradu tožene stranke, hkrati pa je skrbela za vprašanja s področja varnosti in boja proti kriminalu ter za osebne zadeve tožene stranke. Da ji je tožena stranka septembra 2015 preklicala vse naloge, povezane z zgoraj navedenimi funkcijami, in ji dodelila naloge na področju boja proti prepovedanim drogam in spodbujanja politik državljanstva Unije, kar se ji je glede na njene strokovne in znanstvene dosežke zdelo ponižujoče. Da ji je tožena stranka kljub temu, da je tožeča stranka zanjo še naprej vzorno opravljala dejavnosti, aprila 2016 brez razloga predlagala, naj ponudi svoj odstop, in pojasnila, da ji bo v nasprotnem primeru prekinila delovno razmerje pri Evropski komisiji. Da jo je konec aprila 2016 Generalni direktorat Evropske komisije za človeške vire in varnost obvestil o prekinitvi delovnega razmerja pri Evropski komisiji, ker je tožena stranka navedla, da ji ne zaupa več, zaradi česar pred sprejetjem odločbe pri navedenem uradu ni imela niti pravice do izjave. Da je po eni strani zoper to odločbo podala ugovor, ki je bil zavrnjen, po drugi pa vložila tožbo pri Sodišču. Da je tožena stranka zoper njo podala žaljive izjave, in sicer, da ji ne zaupa več in da je delo opravljala pomanjkljivo, teh izjav pa ni utemeljila in tožeči stranki ni dala možnosti obrambe, oškodovala je njen ugled in dobro ime ter, kot neizogibno posledico, prekinila njeno delovno razmerje pri Evropski komisiji. Da ji je zgoraj navedeno neprimerno ravnanje tožene stranke povzročilo ogromno premoženjsko škodo – izgubo plače pri Evropski komisiji za obdobje od 1. novembra 2016 do 31. oktobra 2019, v višini 452.299,32 EUR – in nepremoženjsko škodo, ker so obtožbe zoper njo škodovala njenemu ugledu, prihodnjemu življenju ter položaju v okolju Evropske unije in njenih organov. Iz teh razlogov tožeča stranka predlaga, naj se z začasno izvršljivo odločbo toženi stranki naloži (a) povračilo nastale premoženjske škode, kot je določena in navedena v predlogu, v višini 452.299,32 EUR, in zakonskih obresti od datuma vročitve; (b) povračilo nepremoženjske škode, ki je nastala zaradi njenega neprimerne in nezakonitega ravnanja, in sicer s plačilom 600.000 EUR iz tega

naslova; (c) umik žaljivih neresničnih in lažnivih izjav ter plačilo sodnih stroškov.

Tožba, kot je opisana zgoraj v zadevi, je vložena zoper komisarja, ki ima grško državljanstvo, vendar ima v skladu z zgoraj navedenimi zakonskimi določbami iz člena 343 PDEU ter členov 11, 17 in 19 Protokola imuniteto pred sodnimi postopki. V ta namen je v izjavi Generalnega direktorata Evropske komisije za človeške vire in varnost z dne 22. decembra 2017 pojasnjeno, da „ID, komisar za migracije, notranje zadeve in državljanstvo, kot član Komisije uživa imuniteto za dejanja, storjena pri opravljanju uradnih dolžnosti, vključno z izgovorjenimi ali zapisanimi besedami, v skladu s členoma 11 in 19 Protokola št. 7 o imuniteti Evropske unije. Kolegij komisarjev lahko imuniteto odvzame na predlog nacionalnega sodišča, če tak odvzem ni v nasprotju z interesi Unije“.

V obravnavani zadevi zoper toženega komisarja ne poteka kazenski postopek, zaradi katerega bi pristojni nacionalni pravosodni organ zahteval odvzem imunitete, ampak civilni postopek, katerega predmet je – kot je navedeno zgoraj – povračilo premoženjske škode in odškodnina za nepremoženjsko škodo.

To sodišče na podlagi pravnih pomislekov, navedenih v prvem delu tega sklepa, meni, da je treba razložiti določbe člena 343 PDEU, v povezavi s členi 11, 17 in 19 Protokola, ki niso povsem jasne in za katerih razlago je v skladu s členom 267 PDEU pristojno izključno Sodišče Evropske unije. V ta namen to sodišče meni, da mora prekiniti postopek [...] (ni prevedeno) in Sodišču predložiti ta vprašanja za predhodno odločanje:

[...] (ni prevedeno) [*besedilo vprašanj za predhodno odločanje, kot so navedena v izreku*]

IZ TEH RAZLOGOV:

Postopek se prekine.

Sodišču Evropske unije se na podlagi člena 267 PDEU predložijo [...] (ni prevedeno) ta vprašanja za predhodno odločanje:

1. Ali pojma „imuniteta pred sodnimi postopki“ in „imuniteta“ iz člena 11 Protokola, kot sta izražena in za namen, ki ga želita doseči, sovpadata?
2. Ali „imuniteta pred sodnimi postopki“/„imuniteta“ iz člena 11 obsega in pokriva, poleg kazenskih postopkov, tudi postopke civilnega prava, ki jih zoper člane Komisije sprožijo oškodovane tretje osebe?
3. Ali je mogoče komisarju odvzeti „imuniteto pred sodnimi postopki“/„imuniteto“ tudi v okviru tožbe civilnega prava zoper njega, kakršna je tožba v obravnavani zadevi? Če je odgovor pritrdilen, kdo mora začeti postopek odvzema?

4) Ali so sodišča Evropske unije pristojna, da se izrečejo o tožbi za nepogodbeno odgovornost zoper komisarja, kakršna je tožba v obravnavani zadevi?

Razglašeno v Atenah, 18. junija 2019.

[...] (ni prevedeno)

DELOVNI DOKUMENT